

I03: IRAKASLEENTZAKO SAILS GIDA

Safe & Autonomous Internet-based Learning Strategies

Hitzarmenaren zenbakia
2020-1-ES01-KA226-SCH-096060

<https://sails.deusto.es>

Lege-oharra: "Proiektu hau Europako Batzordearen laguntzarekin finantzatu da. Argitalpen honek egilearen iritzia islatzen ditu soilik, eta Batzordea ez da hemen argitaratutako informazioaz egin daitekeen erabileraz arduratzen."

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Edukiak

1. Sarrera	3
2. Beharren analisia	4
2.1 Greziako inkesta	4
2.2 Inkestak herrialde elkartuetan	10
2.2.1 Inkesta Grezian	10
2.2.2 Hungaria eta Herbehereetako inkesta	14
2.2.3 Inkesta Espainian	17
3. Baliabide-bankua	19
4. Instalabeko gida	21
5. Ebaluaziorako gida	26
6. Ekintza-plana	26
6.1 Esperimentuak	27
7. Conclusión	28
ANEXO 1	28
8. Referencias	29

1. Sarrera

Gaur egun, batez ere koronabirusaren pandemiaren ondorioz, irakasleek irakaskuntza eta ikaskuntza birdefinitzen dituzte, ikaskuntza presentzial batetik ikaskuntza elektronikora igaro behar izan baitute hain denbora laburrean. Erronka berriei aurre egin eta eskolak online emateko beharrezkoak diren tekno-pedagogia berriak ikasten ahalegintzen dira. Horregatik, online baliabide eta tresna berriak behar dituzte ikasleak ikaskuntzan inplikatzeko. Gainera, algoritmoek neurri handi batean bultzatutako datu digitaletako esposizioak arrisku nabariak sortzen ditu, eta inoiz baino gehiago eskatzen du pentsamendu kritikoa eta ingurune digitalean modu positiboan eta gaituan parte hartzeko gaitasuna. Horri erantzunez, beharrezkoa da ikasleei laguntzea modu seguru, kritikoa eta arduratsuan parte har dezaten etengabe aldatzen ari diren eskaerak, arriskuak eta erronkak sortzen dituzten teknologia digitalez beteriko mundu honetan. Aurrekoarekin lotuta, dokumentu honen helburu nagusia irakasleen profila indartzea da, ikasteko testuinguru berri horri aurre egiteko eta ikasleak alfabetatze informatikoan eta nabigazio seguruan hezi ahal izateko baliabide eta tresna digitalak eskainiz.

Zehazki, garrantzitsua da aipatzea, material didaktikoa eta tresnak garatu aurretik, herrialde parte-hartzaile guztietako beharren azterketa egin zela, urrutiko ikaskuntzan herrialde bakoitzak duen egoera eta irakasleek online segurtasunari dagokionez dituzten beharrak ikertzeko. Beraz, dokumentu honen lehen kapituluak irakasleen eta ikasleen online ohiturei buruzko inkestak eta informazio erabilgarria aurkezten dira.

Gainera, proiektuan zehar tresna digital bat garatu zen. Gezurrezko sare sozial bat da, "Instalab" izenekoa, non profil automatizatuek (bots sozialak) modu desegokian jokatzen duten eta ikasleek sortutako gezurrezko profilekin elkarreragiten duten. Bots sozialekiko elkarreraginak ikasleak trebatuko ditu sareko portaera desegokiak bereizteko eta online dauden bitartean harreman seguruak eraikitzeke gai izan daitezten. Dokumentu honetan tresna digital horren erabilerari buruzko jarraibideak ematen dira. Aldi berean, jolasarekin lotutako jarduerak eta ikasgelan ezartzeko moduari buruzko ideiak aurkezten dira. Horrekin batera, dokumentu honetan irakasleek online segurtasunaren gaiari buruz sortutako baliabide-banku bat, ikasgelako planak eta jarduerak eskura ditzakete.

Azkenik, dokumentu honen azken kapituluak ebaluazio-metodologia bat eta aplikazio-plan bat deskribatzen dira.

Laburbilduz, irakasleentzat pandemiaren testuinguruan IKTen online segurtasunari eta erabilera berritzailei buruzko gida labur eta erraz bat da, ikasleentzako laguntza-jarduera multzo oso batekin, aplikazio-gida batekin eta ebaluazio-kit batekin.

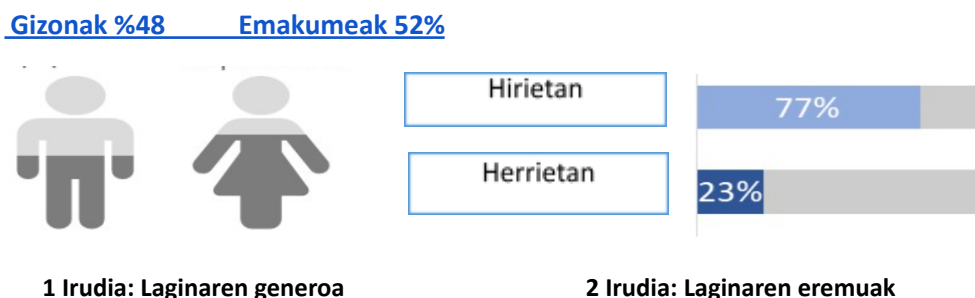
2. Beharren analisia

2.1 Greziako inkesta

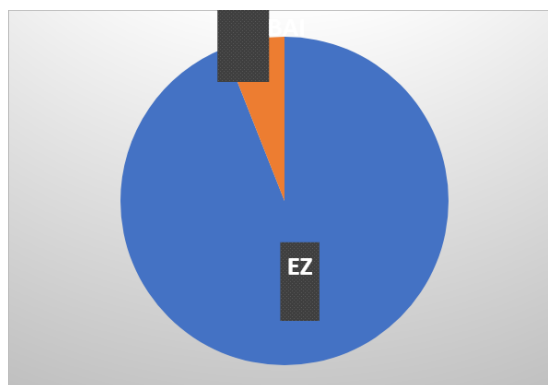
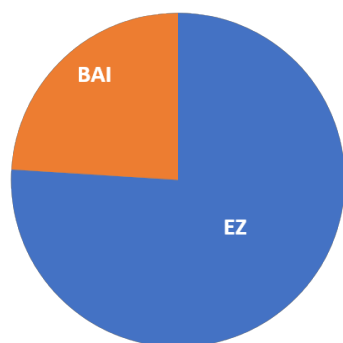
Online ohiturei buruzko 2021-2022 inkesta nazionala da, 5000 ikasletan egin, FORTHren Interneteko Segurtasunerako Heleniar Zentroak egin, Greziako Hezkuntza eta Erljio Ministerioaren onspenarekin:

<https://saferinternet4kids.gr/ereynes/ereuna21-22/>

Inkesta hori 2021-2022 ikasturtean egin zen, eta 12 eta 18 urte bitarteko ikasleek parte hartu zuten. Jarraian ikus daitekeenez, laginaren %52 neskak izan ziren, eta gainerako %40a mutilak. Gainera, ikasleen %77 hirietan joaten da eskolara, eta %23 herrietan. Aipatzekoa da, halaber, laginaren %29 bigarren hezkuntzako lehen zikloko ikasleak direla eta %71 bigarren hezkuntzakoak.

Inkestaren lehen galderak datu pertsonalei buruzkoak ziren. 3. eta 4. grafikoen arabera, ikasleen %76k besteen argazki pertsonalak jaso dituzten arren, %4k soilik bidali dituzte argazki pertsonalak. Gainera, badirudi ikasle gehienak ez direla kezkatzen nola konfiguratu den beren online nortasuna argitalpenak, iruzkinak edo "gustatzen zait" egiten dituztenean. Hala ere, neskak mutilak baino kezkatuago daude beren identitate digitalagatik.

3. Grafikoa: Besteen argazkiak jasotzea

4. Grafikoa: Beste batzuei argazki pertsonalak bidaltzea

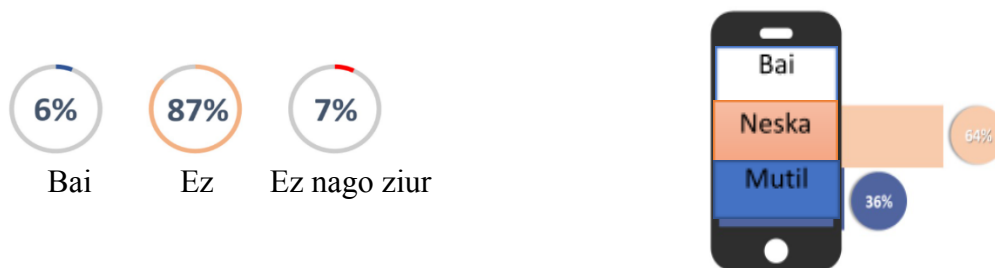

5. Grafikoa: Nortasun digitala

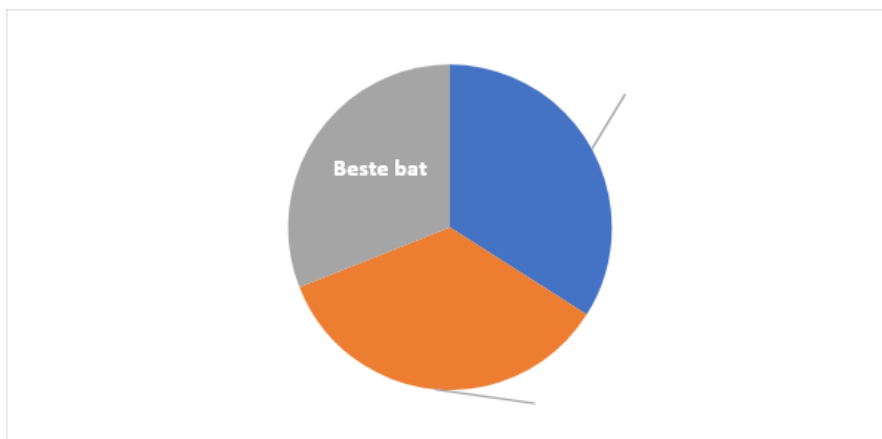
Gainera, hurrengo galderetan ikasleek gorrotoaren eta ziberjazarpenaren diskurtsoari buruzko esperientziak partekatu zituzten. Laginaren %34k soilik izan zituen gorrotoaren diskurtsoari buruzko esperientziak, eta, aurreko galderan bezala, nesken ehunekoa handiagoa da. Ziberjazarpenari dagokionez, ziberjazarpenaren biktima izan ziren ikasleen ehunekoa nahiko txikia da, eta galdera horretan ere nesken ehunekoa zertxobait handiagoa da. Laginaren %35ek baino ez zuen salatu heldu baten aurkako ziberjazarpena, eta %34k pazientzia izan zuen. Ikasleen ehuneko txiki bat (%13) ziberjazarpenaren lekuko izan da. Gainera, ziberjazarpenaren lekuko izan zirenek erantzun zuten ziberjazarpenaren biktimak babestu dituztela.

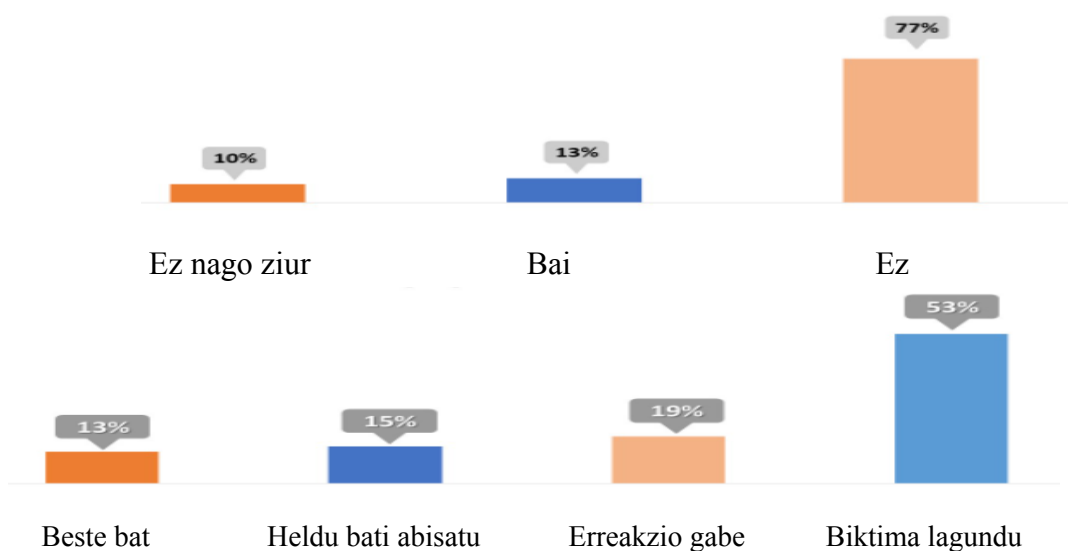
6. Grafikoa: Gorrotoa bultzatzeari buruzko esperientziak

7. Irudia: Zibererasututak

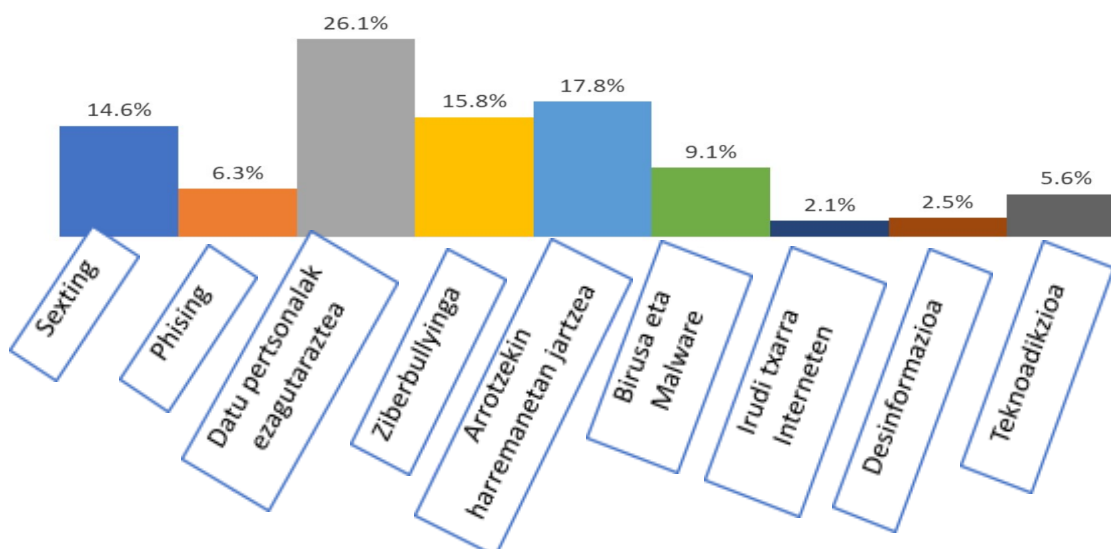

8. Grafikoa: Ziberbullying-arekiko erreakzioak

9. Grafikoa: Ziberbullying-arekiko behatzaileak

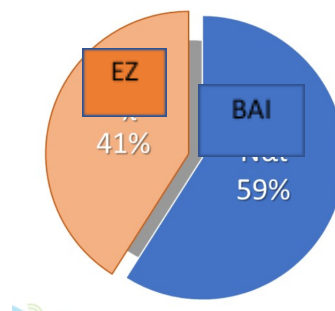
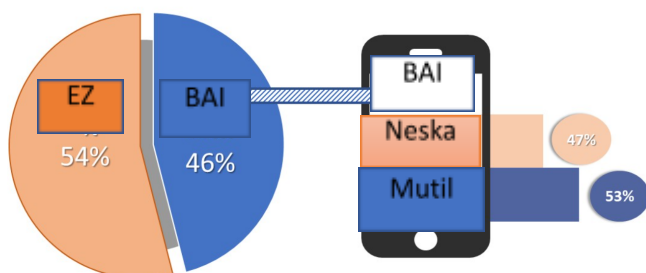
Gainera, hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, haurrek uste dute onlineko bi arrisku handienak datu pertsonalen berri ematea eta arrotzekin harremanetan jartzea direla; aldi berean, bi haurretatik batek arrotzekin txateatzen du eta online lagunak egiten ditu.

10. Grafikoa: Arriskuak Interneten

Zabaldu al duzu zure lagun zirkulua Interneten (sare sozialen edo jokoen bidez) ezagutu zenuen jendearekin?

Bizitza errealean ezagutzen ez dituzun pertsonekin txateatu duzu Interneten?

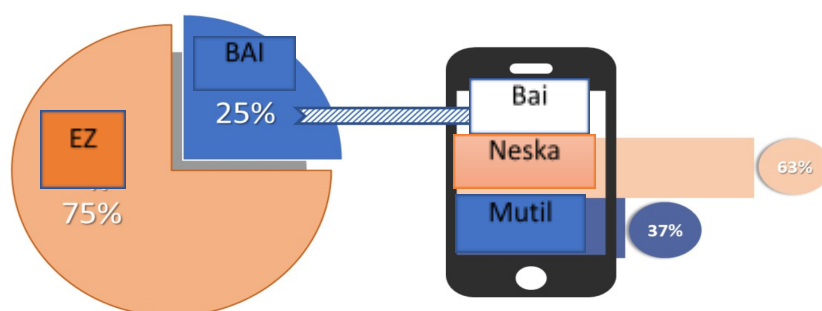

11.Grafikoa: Lagunak Interneten

12. Grafikoa: Txatak online

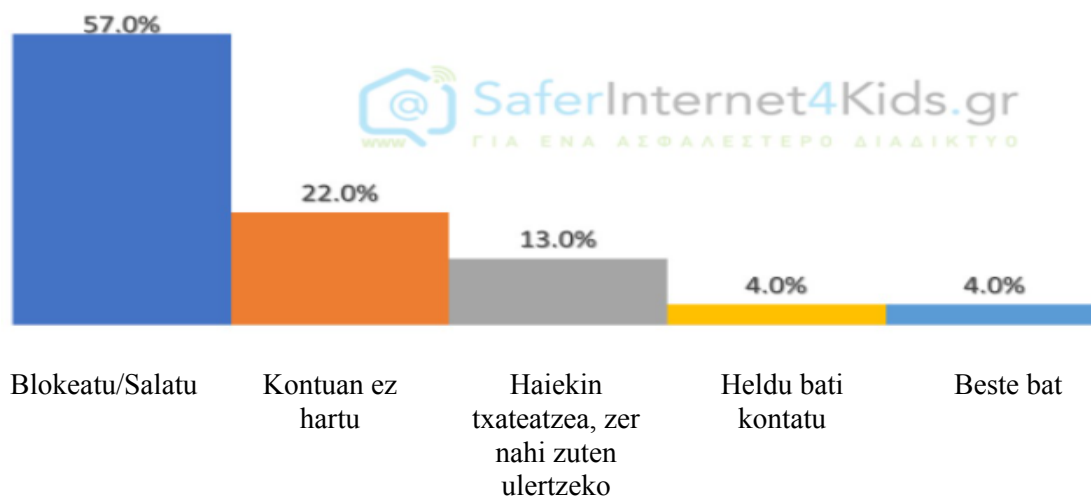
Lau haurretik batek dio norbait asmo txarrez zuzendu zaiola Interneten. Horietatik, % 3k elkarrizketa izan zuen pertsonarekin, bere asmoak zeintzuk ziren ikusteko.

Saiatu al da inor zuregana asmo txarrekin hurbiltzen Interneten (sare sozialen edo jokoen bidez)?

13. Grafikoa: Ziberbullyinga

BAI bada, nola erreakzionatu zenuen?

14. Grafikoa: Ziberbullying-arekiko erreakzioa

Beste emaitza garrantzitsu bat da, inkestaren emaitzen arabera, haurrek eta gazteek ez dutela zalantzarik Interneten traba egin dien norbait edo zerbait blokeatzeko, baina ez da hain gertagarria salatzea.

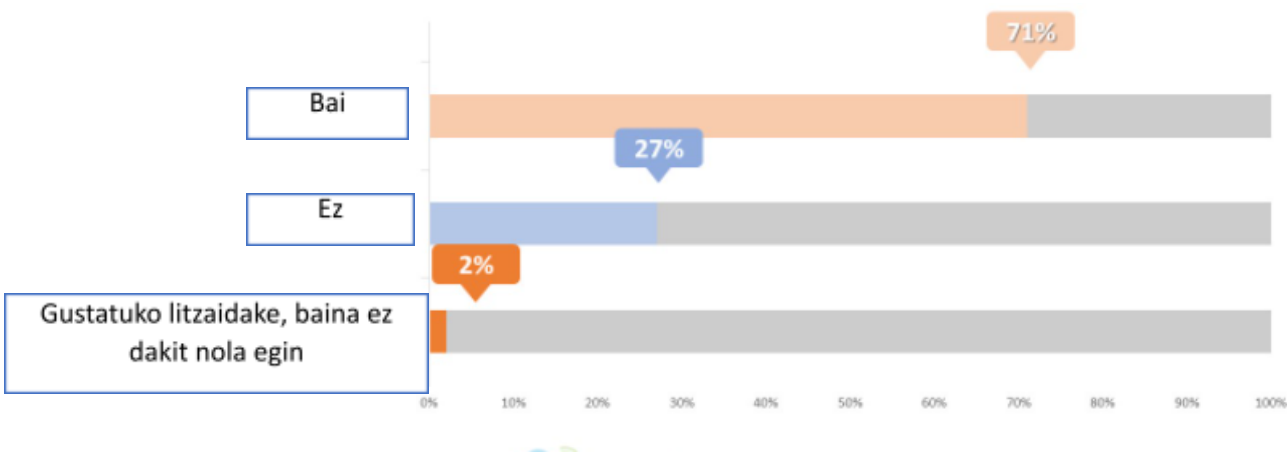
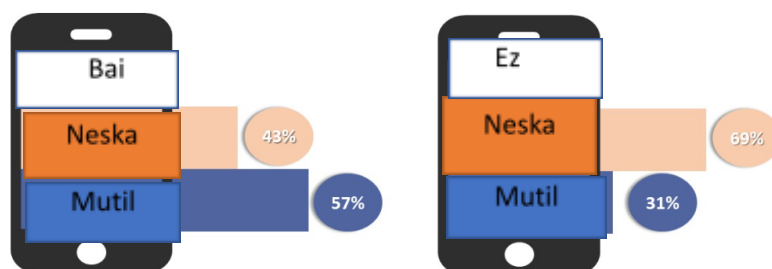
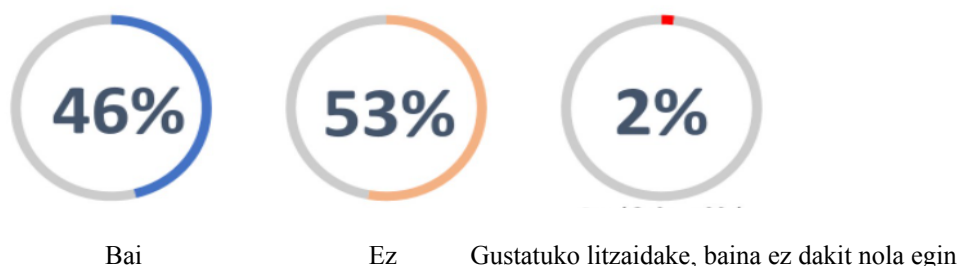

Gráfico 15. Grafikoa: Norbait blokeatzea sare sozialetan edo online jokoetan

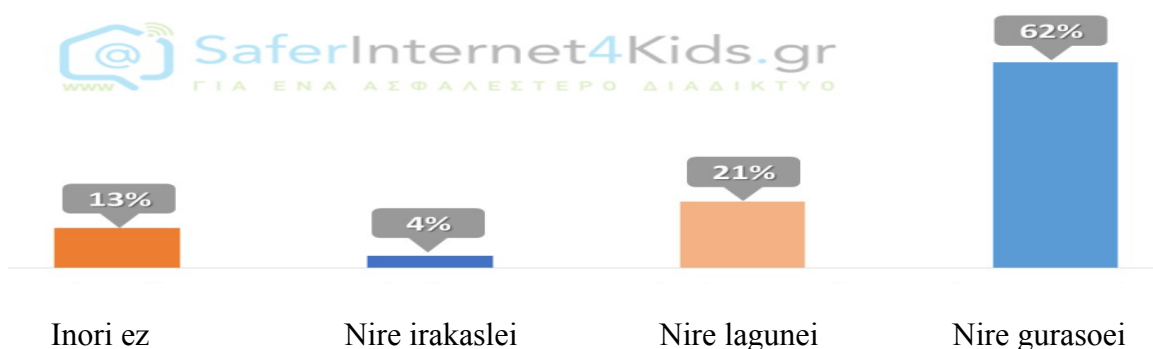

Inoiz salatu al duzu inor sare sozialetan edo jokoetan eskuragarri dauden tresnen bidez?

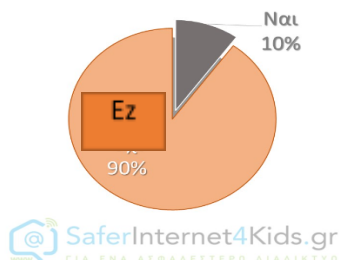
Nabarmendu beharreko beste puntu bat da, Interneten zerbait gertatzen bada, haurren % 62k gurasoei eskatuko diela laguntza, % 21ek lagun bati, % 13k laguntzarik eskatu gabe konponduko dutela eta % 4 bakarrik joango dela irakasle batengana.

Norbaitek Interneten molestatzen bazaitu, nori eskatuko zenioke laguntza?

Azkenik, Internet erabiltzen duten haurren % 10 online iruzurren biktima izan dira, eta bi haurretik batek antibirusak erabiltzen ditu bere gailuetan.

Internet bidezko iruzur baten biktima izan zara?

Birusen aurkako sistemak erabiltzen dituzu zure gailuetan?

Bai
10%

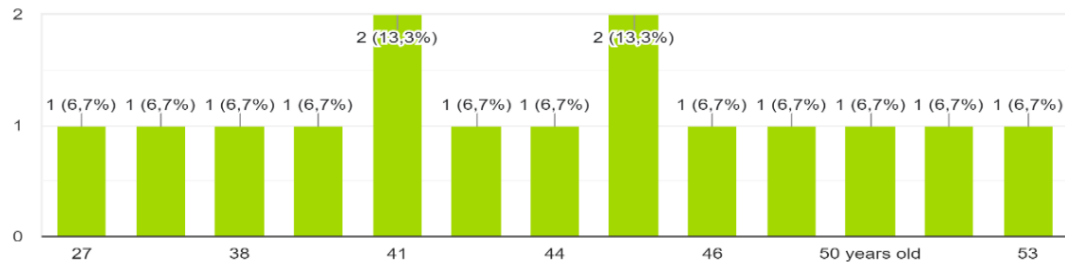
2.2 Inkestak herrialde elkartuetan

Lau herrialde elkartutan egindako inkesta da: Espainia, Grezia, Herbehereak eta Bulgaria. Inkesta honetarako aukeratu den ebaluazio-tresna erdi egituratutako galdetegi bat da (ikus 1. eranskina). Ikerketa-tresna espezifiko hori erabiltzea erabaki genuen, ikerketaren helburuaren eta gaiaren arabera. Beraz, ebaluazioaren helburua irakasleen iritziak jasotzea denez, galdetegiak izan ziren metodorik egokiena. Jarraian, inkesta honen emaitzak xehe-xehe aurkezten dira.

2.2.1 Inkesta Grezian

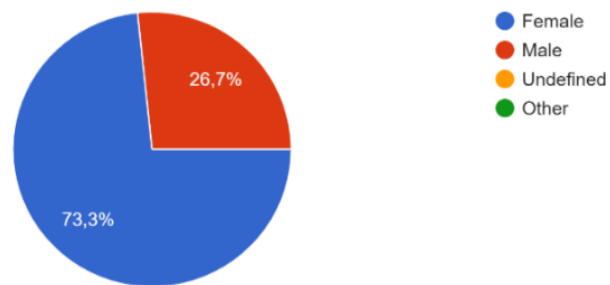
Inkesta hau **Ellinogermaniki Agogik** egin zuen eta bertan ikastetxe publiko zein pribatuetan lan egiten duten greziar irakasleek parte hartu zuten. Zehazki, 15 irakaslek parte hartu zuten inkesta horretan, eta gehienak emakumeak dira (%73). Irakaskuntza-esperientzian aniztasuna dago, adin-aukera zabala baitago (27-53 urte). Gainera, espezializazio-eremuari dagokionez, hirugarren grafikoan ikus dezakegunez, nahiko barietate dago.

Age
15 απαντήσεις

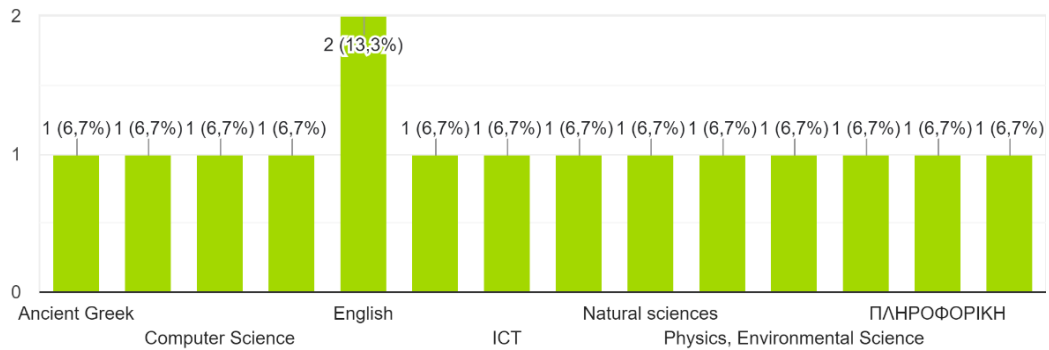
1. Grafikoa: Parte-hartzaileen adina

Sex
15 απαντήσεις

2. Grafikoa: Sexua

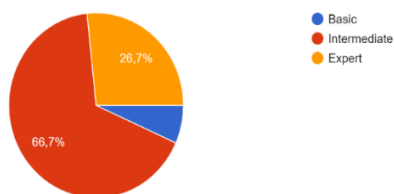
Subjects you teach
15 απαντήσεις

3. Grafikoa: Ikasgaiak

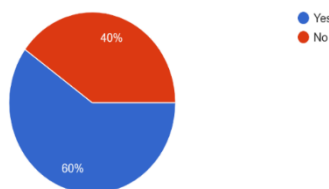
Gainera, irakasleen IKT gaitasunei dagokienez, 4. grafikoan ikus daitekeenez, horien % 66,7k adierazi zuten gaitasun digitalen maila ertaina dela, eta % 26,7k, berriz, adituak. Hala ere, horien % 40k ez zuten online tresnarik erabiltzen pandemiaren aurretik. Interesgarria da, halaber, irakasleek pandemiaren aurretik erabiltzen zituztela adierazi zuten tresnak aipatzea. Bereziki, zientziak irakasten dituztenek batez ere laborategi birtualak eta simulazio interaktiboak erabiltzen zituzten. Irakasle gehienek aurkezpen-tresnak erabiltzen zituzten (Ppt, Google slides, Canva eta Prezi). Beste batzuek aipatu zuten Webex eta Skype bezalako tresnak erabiltzen zituztela ikasleekin komunikatzeko. Irakasleen ehuneko txikiago batek istorioak, galdetegiak eta komikiak kontatzeko plataformak erabili zituen.

ICT skills
15 απαντήσεις

4. Grafikoa: IKTekiko trebetasunak

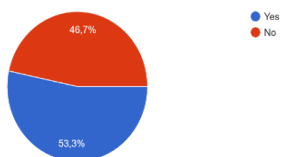
Have you ever used online tools to teach your students before the pandemic?
15 απαντήσεις

5. Grafikoa: Internet bidezko tresnak

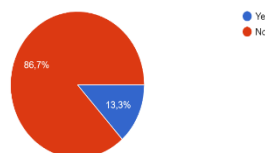
Gainera, ondorengo grafikoen arabera, irakasleen erdiek online segurtasunari eta datuak babesteko araudiari buruzko informazioa eman zieten ikasleei. Izan ere, irakasleen % 20k soilik jaso zuten online segurtasunari eta GDPR araudiari buruzko prestakuntza. Aurrekoarekin lotuta, % 13,3k ez zien gurasoei jakinarazi nola erabiltzen ziren seme-alaben datuak online tresnak erabiltzen zituztenean. Oro har, grafikoan ikus daitekeen bezala, 9 irakaslek uste dute pandemian zehar ikasleen datu pertsonalak babestea lortu zutela.

Did you inform your students about online safety and data protection regulations when using such tools?
15 απαντήσεις

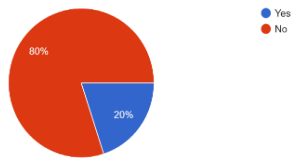
6. Grafikoa: Ikasleei online segurtasunari buruzko informazioa ematea

Did you inform the parents of your students on how their kids' personal data are used when using online tools and applications?
15 απαντήσεις

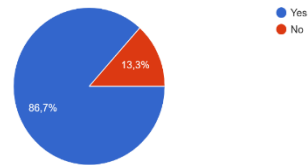
7. grafikoa: Familiei seme-alaben datu pertsonalen berri ematea

Did you receive any training regarding online safety and GDPR regulations during distance learning?
15 απαντήσεις

8. Grafikoa: Online segurtasunari buruzko prestakuntza

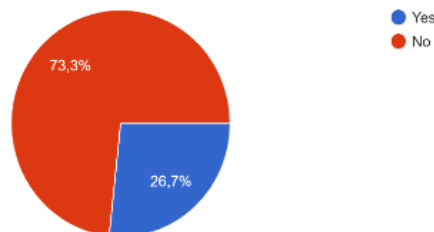
Do you think you handled your students' personal data in a safe and conscious way?
15 απαντήσεις

9. Grafikoa: Ikasleen datu pertsonalen babesa

Gainera, harrigarria da, emaitzek argi erakusten duten bezala, irakasleek lineako segurtasunari buruzko prestakuntzarik jaso ez bazuten ere, horien ehuneko handi batek (% 73,3) urrutiko ikaskuntzarako tresnak arazorik gabe erabiltzea lortu izana. Arazoak izan zituztela esan zutenek konexio-arazoei egin behar izan zieten aurre batez ere. Irakasle batzuek ere onartu zuten ez zekitela online tresnak nola erabili, eta irakasle batek adierazi zuen ez zekiela Estatuak ematen zion plataforma edo beste plataforma bat bakarrik erabil zezakeen. Aipatu behar da, halaber, irakasle bat kexatu egin zela ikasleek eskolak online hartzen zituztelako eta gogaitu egiten zirelako.

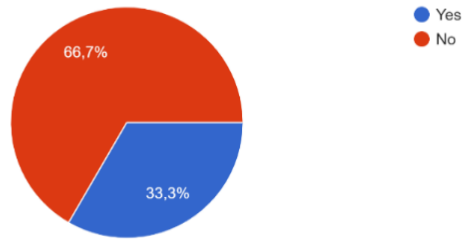
Did you have any issues when using online tools and applications for distance teaching?
15 απαντήσεις

10. Grafikoa: Urrutiko hezkuntzaren arazoak

Gainera, garrantzitsua da adieraztea irakasleen ehuneko txikiago batek komunikabide sozialak erabili zituela ikasleekin komunikatzeko pandemian. Facebook eta Viber izan ziren irakasleek gehien erabili zituzten komunikabide sozialak. Irakasle batek jakinarazi zuen Edmondo plataforma erabiltzen zuela. Plataforma hori ez da ingurune sozial bat, baina bai irakasleen eta ikasleen arteko komunikazio-tresna gisa erabil daitekeen plataforma bat.

Did you use any social media during distance learning?
15 απαντήσεις

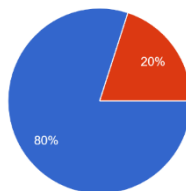
11. Grafikoa: Sare sozialen erabilera

Azkenik, inkestaren azken galderaren emaitzak nahiko positiboak izan ziren; izan ere, ia irakasle guztiek, batek izan ezik, erantzun zuten ohiko klasea digitalizatu eta baliabide interaktiboekin aberastu behar dela. Hala ere, hiru irakaslek adierazi zuten ohiko irakaskuntza ez dela erabat ordezkatu behar, tresna digitalekin aberastu baizik.

2.2.2 Hungaria eta Herbehereetako inkesta

Inkesta horretan, Herbehereetako irakasle batek eta Hungariako lau irakaslek hartu zuten parte. Guztiak emakumeak, bat izan ezik, eta 39 eta 57 urte bitartekoak. Ematen dituzten irakasgaietara dagokienez, horietako bik jakinarazi zuten eskolako irakasgai guztiak ematen dituztela: batek historia eta herritartasuna irakasten ditu, besteak ingelesa eta hungariera, eta azkenak hungariar literatura irakasten du. Gaitasun digitalei dagokienez, ia guztiek, aditu batek izan ezik, uste dute maila ertaina duela.

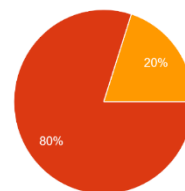
Sex
5 απαντήσεις

1. Grafikoa: Sexua

ICT skills
5 απαντήσεις

● Female
● Male
● Undefined
● Other

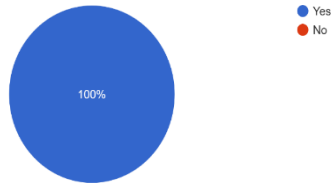

● Basic
● Intermediate
● Expert

2. Grafikoa: IKTekiko trebetasunak

Gainera, guztiek erabiltzen zituzten online tresnak pandemiaren aurretik. Egia esan, hainbat tresna eta baliabide sozial erabiltzen zituzten, 3. grafikoan ikus daitekeen bezala.

Have you ever used online tools to teach your students before the pandemic?
5 απαντήσεις

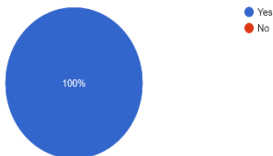
internet
browser, social media, dedicated websites
Microsoft O365, Teams, Google Maps, Kahoot, Socrative, ClassDojo, Padlet and so one
social media, GDrive, video sites
educational tools, social media, tools developed in EU projects

3. Grafikoa: Internet bidezko tresnak

Erabilitako Internet bidezko tresnak

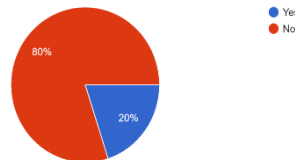
Gainera, harrigarria da, Grezian bezala, irakasleek ikasleei eta familiei online segurtasunari eta GDPRari buruzko informazioa ematea, nahiz eta horietako batek bakarrik jaso zuen horri buruzko prestakuntza. Aurreko emaitzari dagokionez, irakasleek uste dute ikasleen datu pertsonalak babestea lortu dutela online ikastaroetan. Interesgarria da adieraztea irakasleek uste dutela ez zutela beharrezko laguntzarik, kasu batzuetan beren hardwarea erabili behar izan zutelako. Hala ere, gehienak sare sozialen bidez komunikatzen saiatu ziren.

Did you inform your students about online safety and data protection regulations when using such tools?
5 απαντήσεις

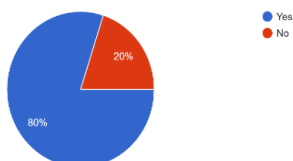
4. Grafikoa: Ikasleei online segurtasunari buruzko informazioa ematea

Did you receive any training regarding online safety and GDPR regulations during distance learning?
5 απαντήσεις

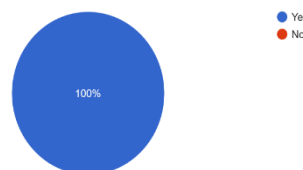

5. grafikoa: Online segurtasunari buruzko prestakuntza

Did you inform the parents of your students on how their kids' personal data are used when using online tools and applications?
5 απαντήσεις

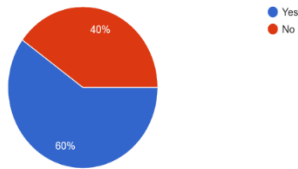

Do you think you handled your students' personal data in a safe and conscious way?
5 απαντήσεις

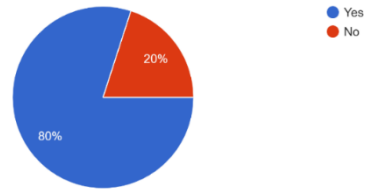
6. Grafikoa: Familiei seme-alaben berri ematea

Did you have any issues when using online tools and applications for distance teaching?
5 απαντήσεις

7. Grafikoa: Familiei seme-alaben informazio pertsonalaren berri ematea

Did you use any social media during distance learning?
5 απαντήσεις

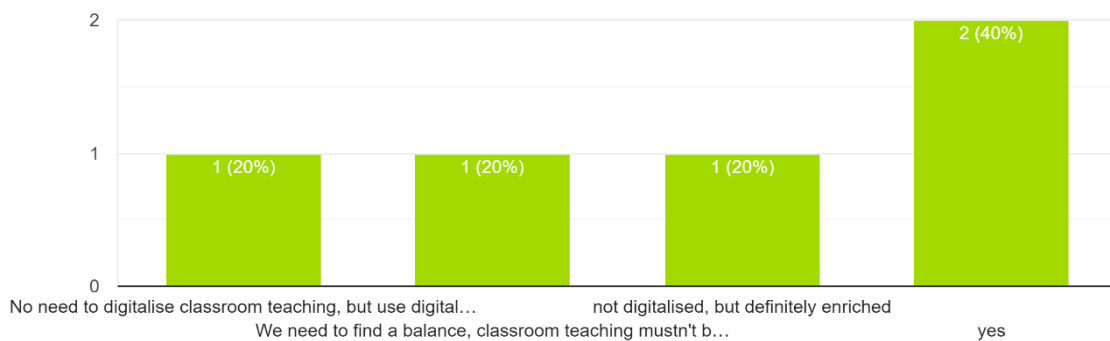
8. Grafikoa: Urrutiko hezkuntzaren arazoak

9. Grafikoa: Sare sozialen erabilera

Azkenik, inkestaren azken galderaren emaitzetan oinarrituta, argi dago irakasleak ados daudela ohiko gela tresna digitalekin aberastu behar dela esatean.

Do you believe that conventional classroom teaching needs to be digitalized and enriched with interactive resources and digital tools?

5 απαντήσεις

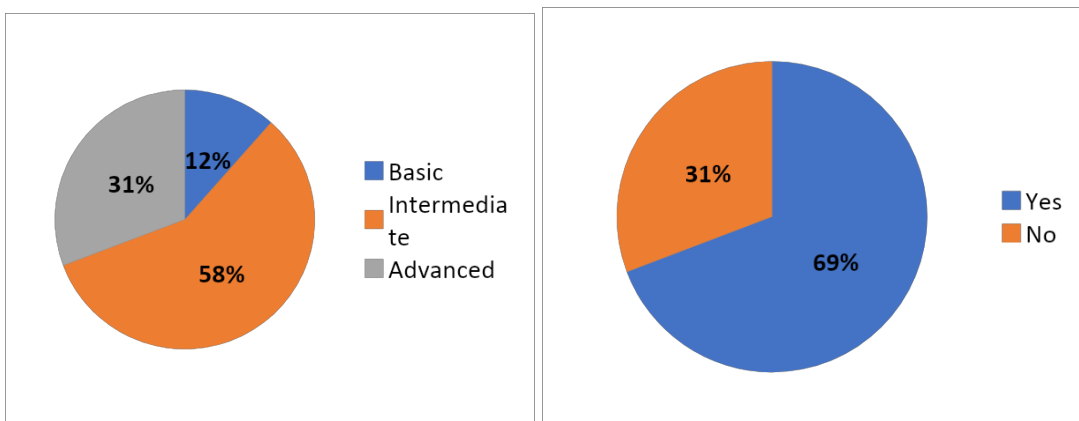

10. Grafikoa: Klase konbentzionalen digitalizazioa

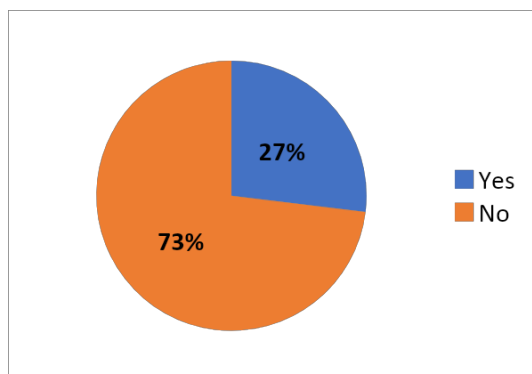
2.2.3 Inkesta Espainian

Inkesta bera Espainian egin zen, eta 36 eta 61 urte bitarteko 26 irakaslek parte hartu zuten. Inkestako 23 parte-hartzaile emakumeak dira eta 3 gizonak. Ematen dituzten ikaskuntza-ikasgaiei dagokienez, barietatea dagoela ikusten dugu. Horien ehuneko handi batek (%58) dio haien gaitasun-maila ertaina dela, %31k uste du gaitasun digitalak aurreratuak direla eta %12k oinarrizko gaitasunak dituela. Aurreko emaitzari dagokionez, irakasle gehienek (%69) adierazi zuten online tresnak erabiltzen zituztela pandemiaren aurretik. Tresna motari dagokionez, batez ere Edmodo, Classroom, Meet, Skype bezalako plataformak erabiltzen zituzten ikasleekin komunikatzeko. Irakasle batek YouTube erabiltzen zuen batez ere, eta beste batek Powerpoint-en aurkezpenak erabiltzen zituela erantzun zuen. Aurrekoarekin lotuta, irakasleen %73k adierazi zuten pandemian sare sozialak erabili zituztela ikasleekin komunikatzeko.

1. Grafikoa: IKTekiko trebetasunak

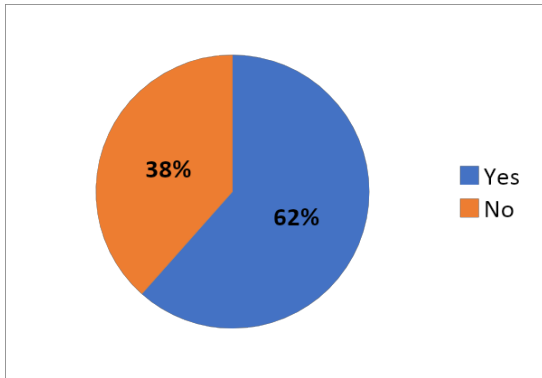
2. Grafikoa: Online tresnen erabilera

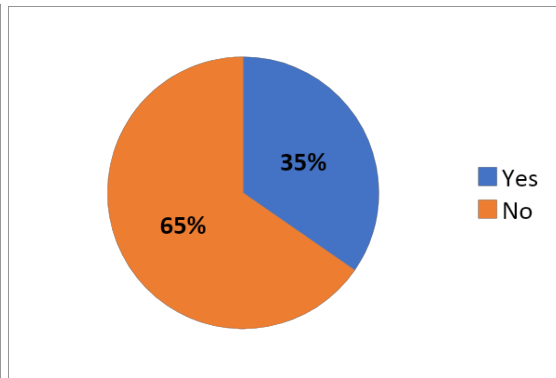
3. Grafikoa: Sare sozialen erabilera

Gainera, azpimarratzekoa da, hirugarren grafikoaren emaitzen arabera, irakasleen %62k sareko segurtasunari eta GDPRari buruzko informazioa eman zitzela ikasleei, eta

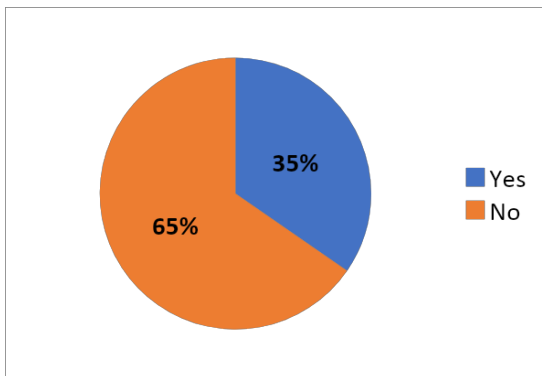
gurasoei seme-alaben datu pertsonalei buruzkoa, baina erdiek baino gehiagok (4. grafikoa) ez zuten online segurtasunari buruzko prestakuntzarik jaso. Garrantzitsua da adieraztea parte hartu zuten irakasle guztiek, batek izan ezik, pandemian zehar ikasleen datu pertsonalak babestea lortu zutela uste dutela. Gainera, irakasleen %77k adierazi zuen ez zuela arazorik izan urrutiko prestakuntzan, eta %23k soilik izan zituen arazo teknikoak.

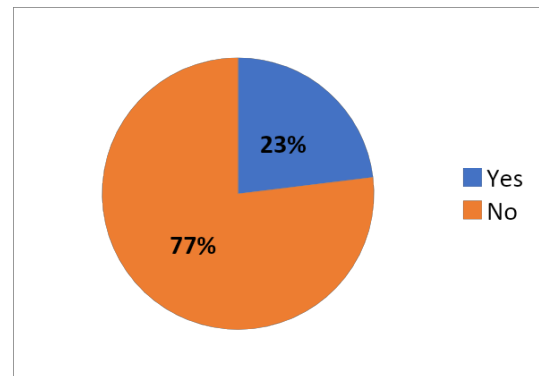
4. Grafikoa: Ikasleei online segurtasunari buruzko informazioa ematea

5. Grafikoa: Online segurtasunari buruzko prestakuntza

6. Grafikoa: Familiei seme-alaben informazio pertsonalaren berri ematea

7. Grafikoa: Urrutiko hezkuntzaren arazoak

Amaitzeko, inkestaren azken galderan, irakasle guztiek baieztatu dute ohiko gela tresna digitalekin aberastu behar dela.

3. Baliabide-bankua

SAILSen ikuspegiak irakasleen gaikuntza azpimarratzen du, eta, horregatik, proiektuan zehar material erabilgarria sortu zen, online segurtasunari eta jarduera praktikoei buruzko beharrezko informazio guztia ematen duena. SAILSen webgunea bisitatuz, hurrengo gaiei buruzko aurkezpenak aurki daitezke PowerPointen.

1. Netiketa
2. Mehatxu pertsonalak
3. Manipulazio digitala
4. Denboraren kudeaketa
5. Segurtasuna eta pribatutasuna
6. Identitate digitala

Material horretaz gain, ondorengo taulan hainbat baliabide erabilgarri daude, hala nola dokumentuak, bideoak, jokoak, jardunbide egokien adibideak eta online segurtasunari buruzko jarduerak.

Material hori guztia erabiliz, irakasleak online segurtasunaren gaian treba daitezke, eta beren irakaskuntza-metodoak eta -tresnak aberastu.

Ekimenaren izena	Irakasleen- tzat	Guraso- entzat	Ikas-lee- ntzat	Ikasteko eta irakasteko baliabideak	Ikerketa eta ikasketak	Gidak	Ekintzak eta ekimenak	Bideoak	Jokoak	Apps
• Guide for teachers and parents about students online rights	✓	✓								
• Safer Internet Day	✓	✓	✓				✓			
• Positive Online Content Campaign	✓	✓		✓		✓	✓			
• Awareness-raising videos	✓	✓	✓					✓		
ProjectEVOLVE Toolkit	✓			✓		✓				

EUNOMIA PROJECT	✓	✓	✓	✓						
Common Sense Education										
• Digital Citizenship Curriculum	✓			✓						
• Curriculum Implementation Guide	✓					✓				
• Social Media Test Drive	✓	✓	✓						✓	
MediaSmart										
• Primary school resources	✓	✓		✓						
• Secondary school resources	✓	✓		✓						
Healthy Social Media project										
• Study	✓	✓			✓					
• Teaching resources	✓	✓		✓						
• App			✓							✓
Safe Search kids	✓	✓	✓							
EAVI online resources	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
internetmatters.org		✓		✓	✓	✓				
Be Internet Citizens	✓		✓	✓				✓		
BeInternetLegends										
Lesson plans	✓			✓						
Game			✓						✓	
Resources for parents		✓		✓						

4. Instalabeko gida

"Instalab" atariaren erabilerari buruzko urratsez urratseko gida da. Gainera, esteka honi jarraituz, "Instalab"-en erabilerari buruzko jarraibide zehatzak dituen bideoa ere ikusi ahal izango duzu.

<https://drive.google.com/file/d/19pjapbjbL3LZ48sZgvgeMkJsvA5JeLR/view>

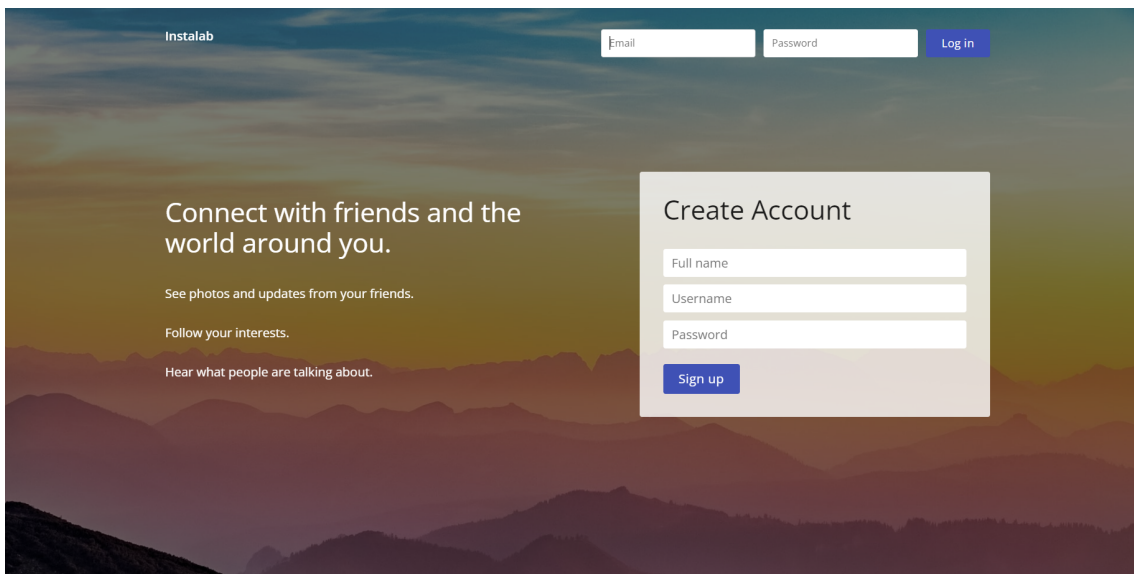
1. Urratsa: Estekan sakatu: <https://instalab.deusto.es/>

2. Urratsa: Akontua sortu

Eremu hauek bete behar dira:

- Izen osoa
- Erabiltzailearen izena
- Pasahitza

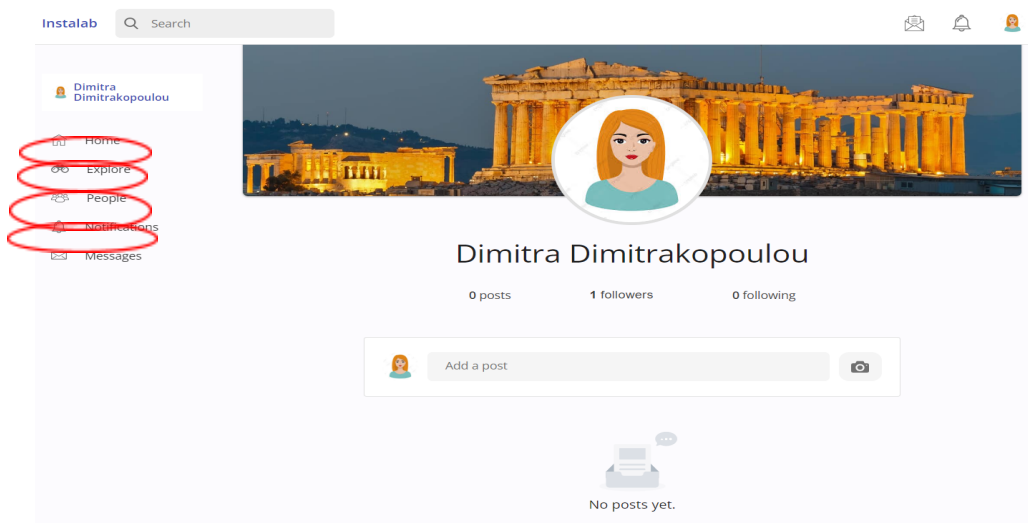
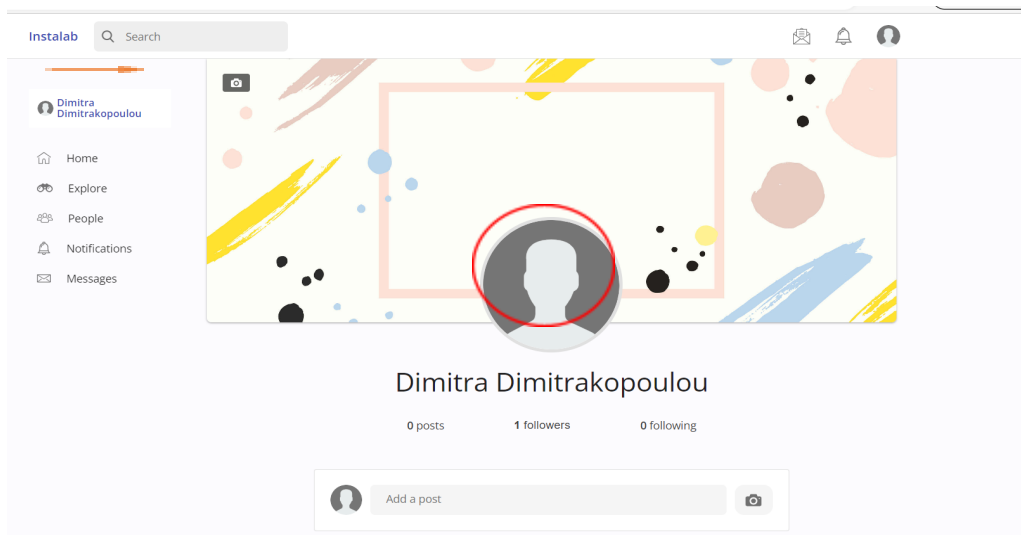
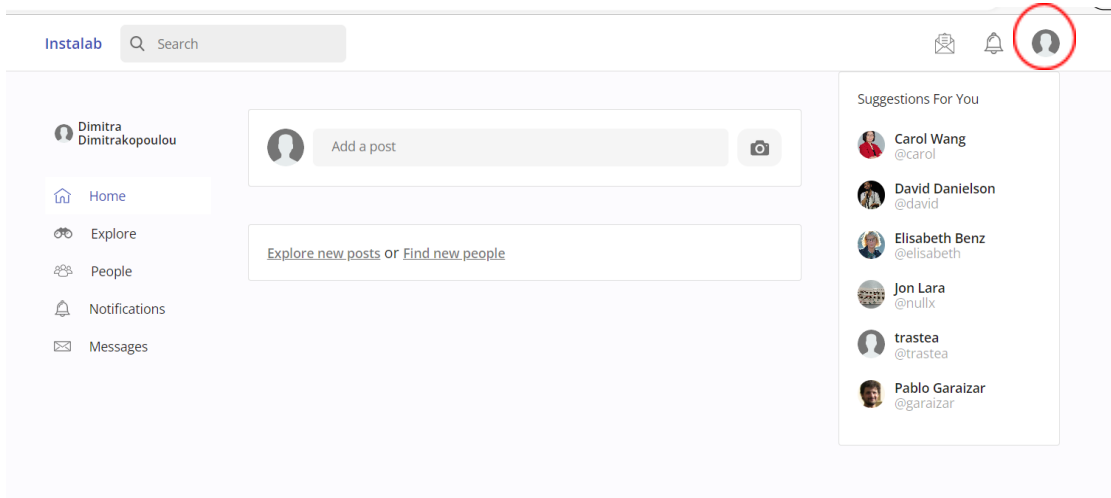
(Ez da posta elektronikorik behar)

The screenshot shows the Instalab website interface. At the top left, the word "Instalab" is visible. To the right, there are input fields for "Email" and "Password", followed by a blue "Log in" button. Below the navigation bar, the main content area features a background image of a mountain range. On the left side of this area, there is a text block that reads: "Connect with friends and the world around you." followed by three bullet points: "See photos and updates from your friends.", "Follow your interests.", and "Hear what people are talking about." On the right side, there is a "Create Account" form with three input fields: "Full name", "Username", and "Password", and a blue "Sign up" button at the bottom.

3. Urratsa: Zure profila aldatu

Irudi bat aukera dezakezu zure avatarrerako eta beste bat atzekaldean jartzeko.

Zure profila sortu ondoren, argitalpenak gehitu edo arakatzen has zaitezke, jendea bilatu, zure jakinarazpenak berrikusi eta zure sarrera-erretiluan mezu berririk dagoen egiaztatu.

4. Urratsa: Jokoa hasi

BOTAK

1. Agertokia: Social Lab, ingeniari-tza sozialeko gerra-jokoa

- Social Lab → jarraitzen baduzu, jokoa hasten da.
- Alice Johnson → 1. Maila
- Bob Smith → 2. Maila
- Carol Wang → 3. Maila
- David Danielson → 4. Maila
- Elisabeth Benz → 5. Maila

Zehazki, "Social Lab" jarraitzen baduzu, "Social Lab"-ek orduan, mezu hau bidaltzen dizu:

Ongi etorri Social Lab-era!

Zure lehen hacker soziala Alice Johnsonen laguna izatea izango da.

Zorte on! ;)

1. Maila: "Alice Johnson" jarraitzen baduzu, "Alice Johnson" jarraitu eta mezu hau bidaltzen dizu:

Zorionak!

Ez da politika ona ezezagun guztiak lagun gisa onartzea.

Zure hurrengo misioa, hacker sozial gisa, pixka bat zailagoa izango da. Saiatu Bob Smithen lagun egiten.

2. Maila: "Bob Smith" jarraitzen baduzu eta "Bob Smith" en argitalpen bat aipatzen baduzu, "Bob Smith" jarraitu eta mezu hau bidaltzen dizu:

Ondo egina!

Edonork eman dezake ezaguna postak komentatuz.

Zure hurrengo misioa, hacker sozial gisa, Carol Wangen lagun egitea izango da.

3. *Maila:* "Carol Wang" jarraitzen baduzu eta mezu pribatu bat bidaltzen badiozu "Carol Wang"-i, "Carol Wang"-ek jarraitzen dizu eta mezu hau bidaltzen dizu:

Hara! Oso ona!

Batzuetan, ezezagunek mezu pribatuak idazten uztea ez da ideia ona.

Zure hurrengo misioa, hacker sozial gisa, David Danielsonen lagun egitea da.

4. *Maila:* "David Danielson" jarraitzen baduzu eta "David Danielson"-en 3 argitalpen atsegin badituzu, "David Danielson" jarraitu eta mezu hau bidaltzen dizu:

Zoragarria!

Likeak partekatzea da itxura atsegina izateko beste modu on bat.

Zure hurrengo misioa, hacker sozial gisa, Elisabeth Benzen lagun egitea izango da.

5. *Maila:* "Elisabeth Benz" jarraitzen baduzu eta bere lagun 5 argitalpen atsegin badituzu, "Elisabeth Benz" zure atzetik dator eta mezu hau bidaltzen dizu:

Ikaragarria!

Konfiantza sortzeko beste modu bat da gure lagun 5 argitalpenak gustuko izatea.

Joko txiki honek ezezagunen portaera batzuk sare sozialetan lagunkoiekin nola nahas daitezkeen konturatzen laguntzea espero dugu.

2. Agertokia: gorroto-diskurtsoa, trolling, ziberjazarpena.

Hate Lab → jarraitzen baduzu, Botek iruzkin iraingarriak argitaratuko dituzte zure postetan..

- Usuario4576354 → Zibererasoa.
- Usuario7856733 → Zibererasoa
- Ch40s → Zibererasotzailea
- DaBeAsT → Zibererasotzailea
- T0x1cCh4mb3r → Zibererasotzailea

"Hate Lab" jarraitzen baduzu, orduan "Hate Lab" -ek mezu hau bidaltzen dizu:

Ongi etorri Hate Labera!

Bot honi jarraituz, zure argitalpenetan gorrotoa bultzatzeko iruzkinak argitaratuko dituzten kontu faltsu batzuen "gorrotoa" aktibatzen da.

"Gorroto modua" desaktibatu dezakezu *bot* honi jarraitzeari utzita.

"Hate Lab" -i jarraitzen badiozu eta post bat argitaratzen baduzu, orduan "User4576354":

- Itxaron 5 eta 30 segundo artean.

- Argitaratu iruzkin hauetako edozein zure postean:
- Herrena!
- galtzailea.
- gorroto zaitut
- A zer txorakeria!
- Gainbaloratua
- Kiratsa
- Mesedez, saia zaituz
- Ez litzaidake gutxiago axola.
- Lizuna
- Itsusia
- Yuk!
- Aspergarria

Gainerako zibererasotzaileek User4576354 modu berean jarduten dute.

3. Agertokia: Berri faltsuak (fake news)

- Kirol albisteak → % 50 Kirolari buruzko albiste faltsuak.
- Gaming Network → % 50 Bideojokoei buruzko albiste faltsuak.
- Science Direct → % 50 Zientziari buruzko albiste faltsuak
- Real Politik → 50% Politikari buruzko albiste faltsuak

Bot honek 5 albiste faltsu eta 5 benetako argitaratu ditu kirolei buruz.

"Sport News" eko edozein postetan zure lehen iruzkinak "fake" edo "true" hitza badu, orduan "Sport news" mezu pribatu bat bidaltzen dizu albiste hori faltsua/egiazkoa zergatik den azaltzeko.

Albiste faltsuen gainerako *botek* "Sport News" en modu berean funtzionatzen dute:

- 10 post: 5 gezurrezkoak/5 egiazkoak.

- Erabiltzaile batek albiste faltsu batean "faltsua" edo "egiazkoa" esaten badu, *botak* mezu pribatu bat bidaltzen du albiste faltsu bat zergatik den azaltzeko.

- Erabiltzaile batek benetako albiste batean "faltsua" edo "egiazkoa" esaten badu, *botak* mezu pribatu bat bidaltzen du, benetako albiste bat zergatik den azaltzeko.

5. Ebaluaziorako gida

Ikasgela barruko eta kanpoko online segurtasunari buruzko ebaluazio-gida osoa denez, irakasleentzako autoebaluazio-galdetegi bat egin da. Galdetegi hau erabiliz, irakasleek ulermen-maila eta online segurtasuna errazteko gaitasuna aztertu ahal izango dituzte. Galdetegi erdiegituratu da, eta galdera irekiak biltzen ditu. Galdera horiei esker, inkestaturek askatasunez adierazi ditzakete beren iritziak beren baldintzetan, beren erantzunak azaldu eta zehaztu ditzakete, eta edozein muga saihestu. Esteka honi jarraituz, galdetegi honetara sartu ahal izango zara: https://docs.google.com/forms/d/1R5wNFw_VG3ZYyqYznjcCFJU29uCHjH1SIzu15R_hyc8/edit

Gainera, beste galdetegi bat egin zen irakasleei beren ikasgeletan lineako gaiei buruzko informazioa zenbateraino dagoen ebaluatzen laguntzeko: <https://docs.google.com/forms/d/1sqROOKRSRPlomoSsOSq3JhUo9BTRMkeA5PWH9yxmBY/edit>.

Azkenik, garrantzitsua da adieraztea bi galdetegiak herritartasun digitalerako hezkuntza-eskuliburuaren bidez garatu zirela, eta online segurtasun-kontuetarako ebaluazio-kit gisa balio lezaketela.

6. Ekintza-plana

Gelan Instalab ataria erabili nahi duten irakasleak bigarren hezkuntzako irakasleak dira. Gainera, xede-taldea Bigarren Hezkuntzako ikasketak egiten dituzten 8 eta 18 urte bitarteko haurrak dira.

Ikasgelan lanabesak ezarri aurretik, irakasleek beren teknologiarekin ohitu behar dute, eta irakatsiko duten irakasgaiari buruz ondo informatuta egon behar dute. Irakasleek proiektu honetan sortutako materiala erabili ahal izango dute. Material horrek online segurtasunari eta ikasleentzako jarduera praktikoei buruzko informazioa jasotzen du.

Hala ere, egia da agertoki eraginkor bat praktikan jartzeko helburuek argi eta garbi zehaztuta egon behar dutela. Helburuak behar bezala identifikatuz gero, hezitzaileak prestakuntza definitu eta pertsonalizatu dezake. Beste era batera esanda, kontu handiz aztertu beharreko galdera "Zer trebetasun?" da. Gainera, agertokiak ikasleentzat egokiak izatea ere gomendatzen da, identifikatutako garapen-beharren eta espero diren lorpenen arabera. Hori dela eta, metodologia hori beren hezkuntza-testuinguruetara modu sortzailean egokitzea ere gomendatzen zaie irakasleei. Praktikan jartzeko plangintza arduratsua egin ondoren, irakasleek ikasgelan egin ditzakete saioak.

Jolas-saioari dagokionez, ikasleak "Instalab" jokatzera gidatu behar dira, softwareak sortzen duen atzeraelikadura bisualaren bidez. Helburua da ikasleek modu autonomoan eta beren erritmoan lan egin ahal izatea. Hezitzaileek kanpo-behaztaileen eginkizuna

hartzen dute beren gain, haurrei sistemarekin askatasunez elkarreraginean aritzeko aukera ematen baitiete; sistema horrek atzeraelikadura ematen du, eta haurraren elkarrekintza estimulatu du. Ikasleen artean eztabaidak daudenean edo atariaren erabilerari buruzko azalpen gehiago behar direnean baino ez dute esku hartu behar.

Ondoren, ikasleen esperientziei eta saioaren helburuei buruzko eztabaida has daiteke gelan. Irakasleek Powerpointeko aurkezpenak ere erabili ahal izango dituzte, eta jarduera praktikoetako batzuk aukeratu.

6.1 Esperimentuak

Aplikazioan inplikaturako bazkide guztiek ondoren agertzen den txantiloia bete beharko dute, ikasgelan "Instalab" ataria aplikatzeari buruzko informazioa jasotzen duena.

Esperimentuak ebaluatzeko, honako galdetegi hau sortu da (https://docs.google.com/forms/d/1hhrMFBn7ghVco4Rq0VkkathOBw7Dh_TkRp25ADuvms/edit).

Lehenengo galdera datu pertsonalei buruzkoa da. Ondoren, irakasleek eskoletan erabiltzen dituzten tresna eta plataforma digitalak aipatu behar dituzte. Galdera hauen bidez, tresnaren erakargarritasuna, erabiltzeko erraztasuna eta zailtasun-maila ebaluatuko dira. Galdetegiaren azken zatia Instalab atariaren erakargarritasunari eta eraginkortasunari buruz irakasleek dituzten iritziak eta iritzi orokorrak jasotzeko sortu zen.

Proba pilotu honen amaieran informazio hori guztia bilduko da, txosten zehatz bat egiteko. Lehen esan bezala, hiru herrialdek hartzen dute parte aplikazio horretan: Greziak, Espainiak eta Herbehereek.

Txostenaren txantiloia	
Herrialdea	
Kokapena	
Data	
Parte-hartzaileak	
Esperimentuaren laburpen txikia	
Esperimentuaren emaitzak	
Esperimentuaren argazkia	

7. Ondorioak

Birusaren hedapenari aurre egiteko hartu beharreko neurri nazionalak nahasmendu handiak eragin zituzten EB osoko ikasle eta irakasleentzako hezkuntza, prestakuntza eta mugikortasun aukeren eskaintzan. Nahiz eta irakasleek aspalditik erabiltzen zituzten IKT tresnak, koronabirusaren pandemiaren ondoren, funtsezkoa zen gela konbentzionalak digital bihurtzea. Inkesten emaitzen arabera, hezitzaileek ingurune digitaletan irakasle-lanean jarraitzeko ahalegina egin zuten. Ezagutzen zituzten hainbat tresna eta gobernuek beren ikasleei komunikatzeko eta irakasteko emandako plataformak erabiltzen zituzten. Hala ere, ez zuten online segurtasunari buruzko prestakuntzarik jaso, eta ez zuten tresna eta baliabide askorik. Bestalde, ikasleen online ohiturei buruzko inkestaren arabera, badirudi ikasleak ez daudela ondo informatuta eta prestatuta sarean segurtasunez nabigatzeko.

Aurrekoarekin lotuta, proiektu honen helburua hezitzaileei laguntzea eta online segurtasunarekin lotutako gaitan seguru sentiaraztea da. Instalab atariak, proiektu honetan sortutako baliabide-bankuarekin batera, irakasleak orientatuko ditu eta haien profilak indartuko ditu. Azkenik, landutako ebaluazio-gida irakasleentzako material erabilgarria ere bada.

1. ERANSKINA

- **Galdetegia:**

<https://docs.google.com/forms/d/1onKLJrlqOGvI2x6TaxIxzL7fMsLHWfhnq-xp7HYniFE/edit>

- **Ebaluazio-galdetegiak**

Irakasleak baloratzeko galdetegia:

https://docs.google.com/forms/d/1R5wNFw_VG3ZYyqYznjcCFJU29uCHjH1SIzu15Rhyc8/edit

Irakasleen galdetegia (ikasleei buruz)

<https://docs.google.com/forms/d/1sqRO0KRSRPlomoSsOSq3JhUo9BTRMkA5PWH9yxmBY/edit>

Irakasleen galdetegia (Instalab)

https://docs.google.com/forms/d/1hhrMFBn7ghVco4Rq0VkkathOBw7Dh_TkRp25ADuvms/edit

8. Erreferentziak

https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/resources/tutorials/brief-gdpr-guide_for_schools.htm

<https://cdt.org/insights/educator-views-on-privacy-during-covid-19-a-matter-of-safety-and-well-being/>

<https://teaching.uwo.ca/pdf/curriculum/Focus-Group-Guide-for-Curriculum-Review-Guide-1.pdf>

<https://study.com/blog/ethical-issues-with-using-technology-in-the-classroom.html>

<https://www.bbc.com/news/topics/cvw0z7ezezkt/social-media-regulation-debate>

<https://psyche.co/ideas/the-antidote-to-fake-news-is-to-nourish-our-epistemic-wellbeing>

<https://www.coe.int/en/web/education/-/new-leaflet-on-the-occasion-of-the-world-children-s-day>

<https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/assets/documents/research/eu-kids-online/participant-countries/spain/Executive-Summary-En-Garmendia-et-al-2021.pdf>

<https://research.com/education/how-to-manage-digital-footprint>

<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2042753017751711>

[Your Digital Footprint \(intel.com\)](#)

[What Are Internet Cookies, Learn About Internet Cookies | Hotspot Shield](#)

[What are Cookies & why call them "Cookies" • Cookie Controller](#)

[Help protect your digital footprint from prying eyes \(norton.com\)](#)

[12 Tips For Students To Manage Their Digital Footprints \(teachthought.com\)](#)

[How cookies track you around the web & how to stop them | Privacy.net](#)

[10 Tracking my digital footprint_FINAL.pdf \(cpni.gov.uk\)](#)

<https://www.tellerreport.com/tech/--bot-or-no-bot--how-to-recognize-opinion-robots.r1c6Eaoy4.html>

<https://discover.bot/bot-talk/top-social-media-bots-for-2021/>

[Tips to spot false news | Facebook Help Centre](#)

<https://rm.coe.int/information-disorder-report-version-august-2018/16808c9c77>

<https://www.boredpanda.com/fast-food-ads-vs-reality/>

<https://davidbuckingham.net/2017/01/12/fake-news-is-media-literacy-the-answer/>

<https://coursedesign.colostate.edu/obj/corerulesnet.html>

<https://medium.com/@aleksm/8-simple-rules-of-netiquette-74793eeb2704>

<https://www.verywellmind.com/ten-rules-of-netiquette-22285>

<https://saferinternet4kids.gr/video/netiquette/>

<https://bowvalleycollege.libguides.com/c.php?g=10214&p=52001>

<https://www.theclassroom.com/why-do-people-use-netiquette-12078439.html>

[Cyberbullying facts and advice | Internet Matters'](#)

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571367/IPOL_STU\(2016\)571367_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/571367/IPOL_STU(2016)571367_EN.pdf)

[Be Internet Citizens](#)

[Google_InternetLegends_Curriculum.pdf \(storage.googleapis.com\)](#)

[Cyberbullying \(for Teens\) - Nemours KidsHealth](#)

[What Is Cyberbullying | StopBullying.gov](#)

[Recognising the Signs of Cyberbullying | Kids Safety \(kaspersky.com\)](#)

[Cyberbullying | How to Protect Yourself & Get Support | Kids Helpline](#)

[Lesson 3 - How bullying feels and how best to respond - \(webwise.ie\)](#)

[Lesson 2: What is Cyber Bullying? - \(webwise.ie\)](#)

https://saferinternet4kids.gr/wp-content/uploads/2017/01/Brochure_Cyberbullying.pdf

https://www.pacer.org/bullying/resources/cyberbullying/?gclid=CjwKCAiAp5nyBRABEiwApTwjXtVOJuRwdOKWBlsweAnCuIPCtHm__1SeQiKDtNrK9vszRh672g8tvhoCs4IQAvD_BwE

<https://www.kaspersky.com/blog/tips-for-kids-all-episodes/9693/>

<https://www.mcafee.com/blogs/consumer/mobile-and-iot-security/back-to-school-cyber-security-habits-for-kids/>

<https://www.youtube.com/watch?v=wSVONPRdSKA>

<https://www.phishing.org/what-is-phishing>

<https://us.norton.com/blog/wifi/the-dos-and-donts-of-using-public-wi-fi#>

<https://hk-en.norton.com/blog/kids-safety/middle-school-kit-a-broader-world-of-cybersecurity-protection>

<https://www.tripwire.com/state-of-security/6-common-phishing-attacks-and-how-to-protect-against-them>

<https://raisingchildren.net.au/preschoolers/play-learning/screen-time-healthy-screen-use/managing-screen-time-3-11-years>

[What Is Process Addiction & Types of Addictive Behaviors? \(americanaddictioncenters.org\)](#)

[Internet Addiction Disorder - Signs, Symptoms, and Treatments \(psycom.net\)](#)

[Three Risks of Too Much Screen Time for Teens \(berkeley.edu\)](#)

<https://interestingengineering.com/11-easy-ways-to-reduce-your-screen-time>

<https://www.northeastern.edu/graduate/blog/time-management-tips-online-students/>

Cobb, P., Confrey, J., diSessa, A., Lehrer, R. & Schauble, L. (2003). Design Experiments in Educational Research. *Educational Researcher*, 32(1), 9-13.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007), *Research Methods in Education*, Routledge Falmer

Ayakli C. (2001), Software Evaluation: What we should bear in mind while designing our computer classes, *Aspects*, 64, 25-27

Bernhaupt R. (2015) *Game User Experience Evaluation*, Springer